

Nr 89.

Av herr **Staxäng m. fl.**, om anslag till jordbrukets maskinlånefond m. m.

I årets statsverksproposition under kapitalbudgeten, statens utlåningsfonder, har för budgetåret 1940/41 upptagits ett anslag till jordbrukets maskinlånefond på 2,000,000 kronor.

Enligt grunderna för denna fond, vilka meddelats i Svensk författningssamling nr 401/1938, skola lån utlämnas antingen till sammanslutning eller enskild person för anskaffande av jordbruksmaskiner, som avses skola användas *gemensamt* av flera jordbrukare. Beträffande årets anslag har departementschefen föreslagit en utvidgning av gällande bestämmelser, varigenom lånefonden även får användas för inköp av tvättmaskiner, även detta för gemensamt bruk.

Erfarenheterna av ifrågavarande lånefonds utnyttjande ge vid handen, att de maskiner, som huvudsakligen inköpts för medel från fonden, äro tröskverk, traktorer med arbetsredskap ävensom självbindare. Särskilt beträffande inköp av traktor med redskap samt självbindare har fonden säkert verksamt bidragit till det mindre jordbrukets rationalisering. Beträffande tröskverk har emellertid det enskilda initiativet redan tidigare förmått tillgodose jordbrukets behov av rationalisering på detta område, varför lånefondens tillkomst för anskaffning av denna arbetsmaskin ej verkat på samma sätt banbrytande som i fråga om traktorer och självbindare.

Lånefondens uppgift har sålunda varit att underlätta anskaffandet av större och dyrbara maskiner för gemensam användning av ett flertal jordbrukare inom ett visst område. Däremot har fonden icke gett den enskilde jordbrukaren möjlighet till inköp av jordbruksmaskiner för *endast eget bruk*. Här föreligger otvivelaktigt ett icke mindre starkt behov av stöd och medverkan från statens sida.

Särskilt i fråga om mjölkkningsarbetet och arbetet med skördens bärgning tvingas det mindre jordbruket att arbeta under mycket tyngre förhållanden än vad som är fallet för det större jordbruket med dess även här längre drivna rationalisering. Var och en som har kommit i kontakt med småjordbrukarnas arbetsförhållanden inser, vilken avsevärd lättnad särskilt för kvinnorna en mjölkmaskinsanläggning innebär. Anskaffandet av en hiss-anordning för intagning av hö och säd innebär likaledes en rationalisering, som det mindre jordbruket ofta nu saknar. Vi anse det vara ett allmänt samhällsintresse att det mindre jordbruket även på dessa arbetsområden ges möjlighet att tekniskt rationalisera sitt arbete genom lånefondens medverkan. En dylik hjälpåtgärd skulle likaledes verksamt underlätta den stora arbetsuppgift, som ligger i den viktiga beredskapsåtgärd, vilken organiserandet av s. k. arbetsblock utgör.

Av här anförda skäl anse vi att en utvidgning av möjligheterna att utnyttja lånefonden i angiven riktning motiverad, men av ekonomiska skäl måste en sådan utvidgning givetvis hållas inom vissa gränser. De maskiner för den enskilde jordbrukarens eget bruk, för vilkas inköp medel bör lämnas ur fonden, torde enligt vår mening begränsas till följande: Mjölkningsmaskiner samt hissanordningar och fläktar lämpliga för transport av sädeskärvar och hö.

För att möjliggöra en sådan utvidgning av lånefondens uppgifter är en ökning av anslaget till densamma erforderlig. Vi vilja dock i anslutning till vad som tidigare framhållits om tröskverksanskaffningen ifrågasätta, huruvida icke en anskaffning av dessa maskiner genom lånefonden något borde minskas till förmån för inköp av av oss här nämnda maskiner. Erforderlig anslagsökning skulle därigenom kunna begränsas till ett belopp av 500,000 kronor.

Med stöd av vad sålunda anförts få vi hemställa, att riksdagen måtte besluta

dels att anslaget till *Jordbrukets maskinlånefond* för budgetåret 1940/41 upptages till 2,500,000 kronor,

dels att erforderlig ändring av gällande författning för ifrågavarande lånefond vidtages för tillgodoseende av de synpunkter, som ovan anförts.

Stockholm den 22 januari 1940.

Ernst V. Staxäng.

Frans Hansson.

P. S. Hedlund
i Häste.

Nils Persson,
Grytterud.

David Larsson,
Hede.

G. M. Fredberg.

C. Oscar Nolin.

Erik Magnusson
i Tumhult.

Anders Paulsen.

Arvid Karlsson,
Granebo.

Herbert Hermansson
i Kvistlångby.

Oscar Osberg.